

Advies Concept Verordening Wmo 2015 Etten-Leur. (advies 2014 – 06.)

1. Inleiding.

De nieuwe Wmo 2015 verschilt in veel opzichten van de Wmo 2007. Daarom is het nodig dat gemeenten een nieuwe Verordening maken. Voor huidige en toekomstige cliënten van de Wmo is deze verordening belangrijk, omdat hierin hun rechten en plichten ten aanzien van de Wmo-ondersteuning worden vastgelegd.

2. Wat staat er in de Wmo 2015 over de Verordening?

In de Wmo 2015 wordt in verschillende artikelen verwezen naar de Verordening. Sommige onderwerpen *moeten* gemeenten regelen in de verordening, en andere onderwerpen *kunnen* gemeenten regelen in de verordening.

Belangrijk is een goede samenhang tussen het beleidsplan en de verordening.

In het beleidsplan wordt het beleid op hoofdlijnen neergelegd, in de verordening wordt dit nader uitgewerkt in regels die inwoners inzicht geven in hun rechten en plichten. Niet alle onderwerpen die in het beleidsplan moeten worden beschreven, hoeven in de verordening te worden opgenomen.

Advies 01.: Geef in een duidelijk overzicht hoe de relatie Beleidsplan Sociaal Domein 2015 en de Verordening Wmo 2015 door de gemeente Etten-Leur concreet en volledig is vormgegeven.

In dit advies maken wij gebruik van de toelichting, aandachtspunten en opmerkingen vanuit burger- en cliëntenperspectief van de Toolkit Wmo Koepel / Aandacht voor Iedereen 1.) op de Modelverordening VNG, die als zodanig ook door de gemeente Etten-Leur in grote lijn is gebruikt.

Advies 02 : Screen het huidige concept model -verordening VNG op onderstaande aandachtspunten en opmerkingen en geef aan waarom deze wel, ten dele of niet zijn of kunnen worden overgenomen.

Wij richten ons derhalve op :

3. De verplichtingen van de gemeente om in de Wmo-verordening te regelen:

Tekst Wmo 2015, artikel 2.1.3, lid 1 t/m 4, artikel 2.1.4, lid 3 en 7, artikel 2.1.6 en artikel 2.6.6, lid 1:

Artikel 2.1.3

1. De gemeenteraad stelt bij verordening de regels vast die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het in artikel 2.1.2 bedoelde plan en de door het college ter uitvoering daarvan te nemen besluiten of te verrichten handelingen.

2. In de verordening wordt in ieder geval bepaald:

- a. op welke wijze en op basis van welke criteria wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt;
- b. op welke wijze de hoogte van een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld waarbij geldt dat de hoogte toereikend moet zijn;
- c. welke eisen worden gesteld aan de kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen;
- e. ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor de afhandeling van klachten van cliënten vereist is;
- f. ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder die voor de gebruikers van belang zijn, vereist is.

1.) zie: *Aandacht voor Iedereen; AVI-toolkit 14 – juni 2014*

3. In de verordening wordt bepaald op welke wijze ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, worden betrokken bij de uitvoering van deze wet, waarbij in ieder geval wordt geregeld de wijze waarop zij:

- a. in de gelegenheid worden gesteld voorstellen voor het beleid te doen;
- b. vroegtijdig in staat worden gesteld gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen;
- c. worden voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen;
- d. deel kunnen nemen aan periodiek overleg;
- e. onderwerpen voor de agenda van dit overleg kunnen aanmelden;
- f. worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie.

4. In de verordening worden regels gesteld voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet.

Artikel 2.1.4

3. Het totaal van de bijdragen voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget gaat de kostprijs niet te boven. In de verordening wordt bepaald op welke wijze de kostprijs wordt berekend.

7. In de verordening wordt bepaald door welke instantie de bijdrage voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget voor opvang wordt vastgesteld en geïnd. Het college draagt er zorg voor dat aan het CAK mededeling wordt gedaan van de bijdragen die door de bedoelde instantie zijn vastgesteld, voor zover niet betrekking hebbende op personen die de thuissituatie hebben verlaten in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld.

Artikel 2.1.6

Bij verordening wordt bepaald op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers van cliënten in de gemeente.

Artikel 2.6.6

1. Met het oog op gevallen waarin ten aanzien van een voorziening artikel 2.6.4 wordt toegepast, worden bij verordening regels gesteld ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening. Daarbij wordt rekening gehouden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de arbeidsvoorwaarden.

4. Wat kunnen gemeenten in de Wmo-verordening regelen?

Tekst Wmo 2015, artikel 2.1.4, lid 1 en 2, artikel 2.1.5, lid 1, artikel 2.1.7 en artikel 2.3.6, lid 4:

Advies 03: Geef helder aan welke facultatieve bepalingen in de verordening zijn opgenomen en welke niet; motiveer deze keuze.

Artikel 2.1.4

1. Bij verordening kan worden bepaald dat een cliënt een bijdrage in de kosten is verschuldigd:

- a. voor het gebruik van een algemene voorziening, niet zijnde cliëntondersteuning;
- b. voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget.

2. In de verordening kan de hoogte van de bijdrage voor de verschillende soorten van voorzieningen verschillend worden vastgesteld en kan worden bepaald dat:

- a. voor personen, behorende tot daarbij omschreven groepen, een daarbij aangegeven korting op de bijdrage voor een algemene voorziening van toepassing is;
- b. de bijdrage voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget:
  - 1°. verschuldigd is zolang de cliënt van de maatwerkvoorziening gebruik maakt onderscheidenlijk gedurende de periode waarvoor het persoonsgebonden budget wordt verstrekt, en
  - 2°. afhankelijk is van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn echtgenoot.

5. Gemeenteraad of college ?

Het is belangrijk om goed te begrijpen wat de rollen zijn van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en wethouders in het proces van totstandkoming en uitvoering van de verordening.

De raad is vanuit haar kaderstellende rol bevoegd om de verordening vast te stellen. De ambtenaren van de gemeente passen vervolgens de regels van de verordening toe. De raad kan de bevoegdheid om regels te maken delegeren aan het college. Het gaat daarbij om het stellen van nadere regels, ter uitvoering en/of verfijning van de raadsverordening. Dit zien we terug in de modelverordening: op verschillende plekken heeft de raad de keuze tussen een variant om zelf regelgeving in de verordening vast te leggen, en een variant waarin de regelgeving wordt gedelegeerd aan het college

In de modelverordening VNG hebben gemeenten de keuze tussen een variant waarbij de gemeenteraad de regelgeving vastlegt in de verordening en een variant – zoals in Etten-Leur toegepast - waarbij de raad de regelgeving delegeert aan het college van burgemeester en wethouders. En een tussenvariant waarbij de hoofdlijnen van het onderwerp in de verordening worden geregeld en de uitwerking aan het college wordt gedelegeerd. Deze tussenvariant heeft de voorkeur van de Wmo-adviesraad.

De varianten worden geboden in de artikelen 2 t/m 7 (procedureregels), 11 (regels voor de hoogte van een pgb), 12 (regels voor de hoogte van eigen bijdragen) en 16 (jaarlijkse waardering mantelzorgers). Het voordeel van het vastleggen van regels in de verordening door de raad is dat de regeling minder snel aangepast zal worden. Daardoor weten inwoners waar ze aan toe zijn. Nadeel is dat er minder snel ingespeeld kan worden op voortschrijdend inzicht. Belangrijke knelpunten die worden ontdekt kunnen hierdoor niet snel worden veranderd.

Advies 04a: Het is van groot belang de rollen en bevoegdheden van College en gemeenteraad goed in het oog te houden. Veel taken in de verordening zijn gedelegeerd aan het College; de raad staat daardoor buitenspel. Motiveer helder welke keuze in delegatie van bevoegdheden naar de gemeenteraad en - zoals in Etten-Leur –naar het College is gemaakt en motiveer deze gezien het belang van cliënten.
Advies 04b: Er is een tussenvariant waarbij de hoofdlijnen van het onderwerp in de verordening worden geregeld en de uitwerking aan het college wordt gedelegeerd. Deze tussenvariant heeft de voorkeur van de Wmo-adviesraad.

6. Hantering begrippen

Belangrijk om op te merken is dat er begrippen in de modelverordening zijn opgenomen die niet in de wet zijn terug te vinden: het begrip *gesprek* in artikel 5, in het kader van het onderzoek, en het begrip *vooronderzoek* in artikel 4, waarmee een ambtelijke procedure wordt bedoeld.

Door de cliëntenorganisaties is gepleit voor het begrip *gesprek*. Dit impliceert meer wederkerigheid en gelijkwaardigheid van de cliënt zelf of zijn vertegenwoordiger dan het zakelijke begrip *onderzoek*. Bovendien bouwt het begrip *gesprek* voort op de ervaringen die gemeenten al hebben opgedaan met de Kanteling en het keukentafelgesprek. Hierover zijn inmiddels ook veel handreikingen van de VNG verschenen.

7. Belangrijke uitgangspunten bij de uitvoering van de Wmo-verordening door de gemeente:

De tijdsduur van melding tot einde onderzoek is 6 weken en van aanvraag tot maatwerkvoorziening is 2 weken. In totaal 8 weken van melding tot besluit.

De Wmo is voor iedereen toegankelijk, ongeacht inkomen of vermogen.

Het onderzoek moet worden uitgevoerd zoals in de wet staat beschreven. De nadruk ligt op de kwaliteit van het onderzoek.

Aanvraag van een maatwerkvoorziening kan alleen voor een ingezetene van de gemeente.

Aanvraag van opvang/beschermd wonen kan voor iedere ingezetene van Nederland.

De inzet mantelzorg en sociaal netwerk heeft geen verplichtend karakter maar dient wel in kaart te worden gebracht. Behalve eigen bijdrage maatwerkvoorziening (berekening en inning door het CAK) kan de gemeente ook een eigen bijdrage in de kosten voor een algemene voorziening vragen. De hoogte van deze bijdrage mag door de gemeente bepaald worden.

Advies 05 : Zorg dat in de Verordening wordt opgenomen dat de eigen bijdrage gemeld wordt aan het CAK in verband met cumulatie eigen bijdrage. Dit laatste is een keuze van de gemeente en geen verplichting op grond van de wet.

8. Nieuwe bepalingen over participatie in de Wmo 2015

De gemeente is verplicht om de manier waarop zij cliënten en burgers betreft bij de uitvoering van de Wmo vast te leggen in de verordening. Dit is een belangrijk aandachtspunt omdat de bepalingen over de participatie van cliënten en burgers in de nieuwe Wmo 2015 zijn veranderd (zie artikel 2.1.3, lid 3). Een belangrijk verschil is dat de gemeente in ieder geval 'cliënten en hun vertegenwoordigers' moet betrekken bij de uitvoering van de Wmo. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de manier waarop gemeenten hun cliënten- en burgerparticipatie organiseren.

Advies 06 : Geef op korte termijn in een concreet plan aan hoe en in welke vorm de toekomstige cliënt- en burgerparticipatie gericht op het Sociaal Domein in Etten-Leur zal gaan plaats vinden, mede gelet op de huidige taken en rollen van de verschillende advies- en cliëntenraden.

9. Aandachtspunten per artikel vanuit het cliënt-/ burgerperspectief

In dit hoofdstuk geven we een korte toelichting op ieder artikel van de modelverordening en bespreken we relevante aandachtspunten en vragen vanuit het cliënt-/burgerperspectief.

Artikel 1: Begripsbepalingen.

In dit artikel worden alleen de definities gegeven van de begrippen die in de modelverordening worden gebruikt. Deze definities zijn overgenomen uit het wetsvoorstel Wmo, vanwege het feit dat ze bindend zijn voor de verordening. In de toelichting op dit artikel zijn meerdere wettelijke definities overgenomen. Zoals al in hoofdstuk 3 van deze handreiking is uitgelegd, is hier het begrip *gesprek* aan toegevoegd.

Artikel 2 tot en met 7 en artikel 8, eerste lid.

De artikelen 2 tot en met 7 en artikel 8, eerste lid in de modelverordening regelen de toegangsprocedure tot de Wmo. Het college draagt er zorg voor dat aan personen die daarvoor in aanmerking komen, een maatwerkvoorziening wordt verstrekt. In de verordening moet de procedure daarvoor worden vastgelegd. Dus op welke wijze en op basis van welke criteria wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt.

Advies 07: Advies om de gemeenteraad de procedureregels in artikel 2 tot en met 7 vast te laten stellen.

In artikel 2 tot en met 7 en artikel 8, eerste lid wordt een aantal facultatieve bepalingen genoemd. Het gaat om: artikel 3; artikel 4, tweede lid en vierde lid; artikel 7, eerste lid, tweede volzin en tweede lid; en artikel 8, eerste lid. Een goede reden om deze bepalingen in de verordening op te nemen is om het volledige beeld te schetsen van het proces en de rechten van de cliënt. Artikel 2, derde lid wordt in de modelverordening aangemerkt als facultatief. Deze bepaling refereert aan artikel 2.3.3 van de Wmo 2015.

Het is aan te bevelen om deze bepaling in de verordening op te nemen om een compleet overzicht te geven van de regelingen rondom de maatwerkvoorzieningen.

Let op: de VNG geeft aan dat het nog maar de vraag is of de raad in dit geval daadwerkelijk de bevoegdheid tot regelgeving mag delegeren naar het college. De Wmo 2015 geeft hier geen expliciete aanknopingspunten voor. De rechter zal hier uiteindelijk een oordeel over moeten vellen.

De kwaliteit van het onderzoek dat moet leiden tot het verstrekken van een maatwerkvoorziening is belangrijk. Het proces daar naartoe wordt vastgelegd in de verordening, artikelen 2 tot en met 8. Daarbij is ook de tijdsduur van de verschillende stappen in de wet vastgelegd: de periode van melding tot einde onderzoek duurt 6 weken, en van aanvraag tot maatwerkvoorziening duurt 2 weken. In totaal 8 weken van melding tot besluit. In het kader van de Wmo kan een melding vanuit cliëntperspectief opgevat worden als een verzoek om een beschikking, zoals een aanvraag dat is in de zin van de Awb (artikel 4.1 Awb). De gemeente zou dan ook een besluit moeten nemen als uit onderzoek na melding dat iemand geen aanspraak heeft op een Wmo-voorziening.

In de huidige opzet volgt pas een besluit (beschikking) nadat de burger een schriftelijke aanvraag heeft gedaan. Op grond van de Awb zou een belanghebbende op elk gewenst moment een aanvraag voor een Wmo-voorziening moeten kunnen doen. Dat wil zeggen, kunnen vragen om een besluit, waartegen bezwaar open staat. In de verordening moet daarom duidelijk worden wat het verschil is tussen een melding en een aanvraag en wie namens de inwoner bevoegd is een hulpvraag te melden of een aanvraag te doen.

Het college bevestigt de ontvangst van de melding schriftelijk of digitaal en dient de inwoner te informeren over rechten, plichten en gang van zaken. Bevestiging door de gemeente is belangrijk in het kader van ingebrekestelling van de gemeente indien er geen besluit wordt genomen op de aanvraag. Maar niet iedere melding hoeft bevestigd te worden, bijvoorbeeld als de melding niet bij de Wmo thuishoort of wanneer alleen informatie voldoende is. De procedure hiervoor wordt in de verordening beschreven.

Artikel 3: Cliëntondersteuning

In dit artikel wordt cliëntondersteuning geregeld. Het is sterk aan te raden om deze belangrijke functie voor cliënten goed in te regelen, hoewel het artikel formeel niet in de verordening geregeld te hoeft worden. In de nieuwe Wmo 2015 wordt cliëntondersteuning uitgebreider verwoord dan in de huidige Wmo.

Advies 08: Zorg dat cliëntondersteuning als laagdrempelige voorziening beschikbaar is voor alle inwoners, en in het bijzonder voor cliënten en hun mantelzorgers die maatschappelijke ondersteuning nodig hebben of problemen hebben op andere terreinen binnen het sociale domein, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, onderwijs of schuldenproblematiek.

Advies 09: In artikel 3, tweede lid is als facultatieve bepaling opgenomen dat het college de betrokkene na melding van de hulpvraag dient in te lichten over de mogelijkheid van **gratis cliëntondersteuning**. Deze bepaling refereert aan een amendement dat is aangenomen door de Tweede Kamer (verwerkt in artikel 2.3.2, derde lid van de Wmo 2015).

*Advies 10.: Wij adviseren aandacht te hebben voor het volgende:
Er is nog een amendement over cliëntondersteuning door de Tweede Kamer aangenomen, dat nu niet als facultatieve bepaling is opgenomen in de modelverordening. Dit amendement regelt dat cliëntondersteuning onafhankelijk moet zijn (zoals verwerkt in de Wmo 2015, artikel 1.1.1). Onafhankelijk houdt in dat de cliënt erop moet kunnen vertrouwen dat de ondersteuning die door of vanwege de gemeente geboden wordt om een cliënt bij te staan tijdens de besluitvorming over de toekenning van een maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget volledig onafhankelijk is van het besluit dat de gemeente uiteindelijk neemt om een cliënt wel of niet een maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget toe te kennen. Mocht de cliënt twijfelen aan de objectiviteit van de cliëntondersteuner, mag hij de gemeente daarop wijzen en vragen om een andere ondersteuner.
Geadviseerd wordt om deze bepaling in de modelverordening toe te voegen om een compleet overzicht te geven van de rechten van de cliënt.*

Artikel 4: Vooronderzoek; indienen persoonlijk plan

In dit artikel wordt uiteengezet welke ambtelijke voorbereiding nodig is ter voorbereiding op het onderzoek of gesprek. Als de cliënt genoegzaam (dat betekent in voldoende mate) bekend is of de melding een eenvoudige vraag betreft (zoals een aanpassing van een rolstoel), is een vooronderzoek of gesprek (zie artikel 5) niet altijd nodig.

De wet kent de term vooronderzoek niet. In de verordening wordt hiermee bedoeld een ambtelijke voorbereiding op het gesprek. Het vooronderzoek dient zo nodig plaats te vinden in samenspraak met de cliënt, omdat de cliënt in deze fase gegevens moet overleggen, bijvoorbeeld een identificatiedocument, en/of gegevens over (gewijzigde) omstandigheden en eventueel het persoonlijk plan. Op basis van deze gegevens besluit de gemeente of de melding onder de Wmo valt en er een gesprek zal plaatsvinden voor verder onderzoek.

Advies 11: Geadviseerd wordt dat de Wmo-consulent bij de cliënt geen inzage verzoekt van gegevens die niet relevant zijn voor de beoordeling van de aanvraag. In de nieuwe wet is opgenomen dat als iemand zelf een persoonlijk plan aanlevert dat dit leidend moet zijn voor een aanvraag.

Advies 12 : Stel bij de nog te ontwikkelen format voor het persoonlijk plan het gebruik van universele taal (ICF) als voorwaarde, zodat de weergave niet voor meerdere interpretaties vatbaar is.

Artikel 5: Gesprek

Als uit het vooronderzoek blijkt dat de melding onder de Wmo valt maakt de gemeente een afspraak voor een gesprek in het kader van nader onderzoek. Dit artikel bespreekt welke onderdelen er in het onderzoek aan bod dienen te komen.

Bij 5. - lid 1.

Onlangs is duidelijk geworden dat bij toekenning van een individuele voorziening alleen bij die eerste toekenning gekozen kan worden tussen natura of PGB. Als eenmaal is gekozen voor een voorziening in natura, ook al is die inadequaats volgens gebruiker, dan is het niet mogelijk om binnen de afschrijvingstermijn van die voorziening in natura (die overigens langer wordt dan het nu geldende maximum van 30 maanden) over te stappen op Pgb. Jurisprudentie heeft bepaald dat een gemeente dan mogelijk 2x keer kosten zou moeten maken (wat natuurlijk niet zo is als een hulpmiddel wordt geleased zoals bij ons bij Welzorg) voor eenzelfde voorziening en dat achtte de rechter (in die situatie) "onredelijk".

Advies 13. De gemeente dient na melding van een inwoner een onderzoek uit te voeren om de leefsituatie van de cliënt zo volledig mogelijk in beeld te brengen. Het na melding verwijzen naar een algemene voorziening volstaat niet, tenzij de inwoner hier zelf expliciet om vraagt. Het is heel belangrijk dat een aanvrager in bovengenoemde beginsituatie goed wordt geïnformeerd over de keuze die hij slechts alleen op dat moment heeft.

Bij artikel 5. - lid 2 :

Advies 14: Leg in de Verordening vast dat het eigen plan leidend is en niet slechts “wordt betrokken bij....”

Opmerking: mantelzorger en hulp vanuit het sociaal netwerk is bovengebruikelijk en vrijwillig van aard en de te verlenen hulp kan niet verplicht worden.

Als afgezien wordt van een nader onderzoek of gesprek (artikel 5), is in de verordening opgenomen dat dit in overeenstemming of in overleg met de cliënt wordt bepaald. Er kunnen immers gewijzigde omstandigheden zijn, die bij een melding nog niet duidelijk zijn.

Bij artikel 5. lid 3: Het is de verantwoordelijkheid van het college om de cliënt (en diens netwerk) te informeren over de gang van zaken tijdens het gesprek en de rechten en de plichten. Daarnaast vraagt het college toestemming om gegevens te verwerken, maar als je deze toestemming niet geeft komt er ook geen besluit. Vraag: waar vraagt het college precies toestemming voor? Archivering in strijd is met de Wet op de persoonsgegevens. Het college mandateert ELZ medewerkers, maar hoever reikt eigenlijk die bevoegdheid en de sociale recherche ?

Advies 15: Formuleer een heldere, eenduidige visie op welke wijze wordt omgegaan met het opvragen en vastleggen van persoonlijke gegevens van de cliënt, conform de eisen die de Wet op de Persoonsgegevens hierbij stelt.

Algemene opmerkingen:

Advies 16: Voor de belangrijke visie, uitgangspunten ” en uitvoerende tips van het “keukentafelgesprek” verwijzen wij naar het door ons hierbij integraal overgenomen advies van Mezzo(zie: bijlage 2 en 3.) Wij verwachten dat deze visie, uitgangspunten en praktische uitvoering worden overgenomen door de uitvoerende instantie die in Etten-Leur de keukentafelgesprekken gaat voeren.

Advies 17.: Geadviseerd wordt om in de Verordening op te nemen dat in het gesprek ook de mogelijkheden en de grenzen aan de belastbaarheid van mantelzorgers en hun ondersteuningsbehoefte worden onderzocht. Neem in de Verordening op dat het gesprek zo mogelijk plaats heeft bij de cliënt thuis, zodat er een totaalbeeld van betrokkene en zijn situatie verkregen kan worden.

Opmerking: Belangrijke aanvulling na parlementaire behandeling is het vermelden van het gewenste resultaat van de maatschappelijke ondersteuning. Het bereiken van dit resultaat staat centraal in de Wmo 2015. Dit resultaat kan worden opgenomen in het verslag en in de beschikking t.b.v. de maatwerkvoorziening en/of algemene voorziening.

*Advies 18: Ook de financiële gevolgen voor de cliënt, zoals eigen bijdragen, moeten in het gesprek aan de orde komen. De Wmo 2015 is voor iedereen toegankelijk, ongeacht inkomen of vermogen
Advies: neem in de Verordening op dat de cliënt niet verplicht is gegevens over zijn financiële positie te overleggen.*

Artikel 6: Verslag.

In artikel 6. lid 3. wordt de manier beschreven waarop verslaglegging van het gesprek of onderzoek dient plaats te vinden. "Opmerkingen en latere aanvullingen van de cliënt worden aan het verslag toegevoegd." (variant A.)

*Advies 19: Wij adviseren overneming variant B.: "De cliënt tekent het verslag voor gezien of akkoord en stuurt een getekend exemplaar naar de contactpersoon waarmee het gesprek is gevoerd. ".
Het feit dat een cliënt geen zaken aan het verslag van het gesprek kan wijzigen, als hij van mening is dat er onjuistheden in staan, is nadelig voor de positie van de cliënt. Het kan zijn dat er zaken gewijzigd dienen te worden omdat ze niet juist genoteerd of geïnterpreteerd zijn. In dat geval tekent de cliënt voor gezien en kan daarbij aangeven waarom hij niet akkoord is. Geadviseerd wordt als er sprake is van een echt foute weergave een verbeterd verslag aan de cliënt wordt voorgelegd voor gezien of akkoord.*

Wij vinden het correct dat de cliënt in ieder geval binnen 10 dagen (art6. lid 2.) een verslag krijgt toegezonden (en dus niet alleen op zijn verzoek).

Advies 20: Wij adviseren om streng toe te zien op hantering van de juiste termijn van toezending van het verslag, omdat dit in de hedendaagse praxis nogal eens ontbreekt.

Artikel 7: Aanvraag.

Bij Artikel 7 - lid 2. kan dus een gespreksverslag een aanvraag worden, maar dan moet de inhoud wel kloppen, immers moet de aanvrager het ondertekenen (voor akkoord). Het (standaard) Wmo- aanvraagformulier heeft echter ook beperkingen dus is de keuze voor deze methode beperkend.

In de Memorie van Toelichting op de Wmo 2015 wordt op de levensterreinen arbeid, onderwijs, wonen, mobiliteit, zorg en preventie een integrale aanpak bepleit: samenhang tussen AWBZ (WLZ), Zvw, Wmo, Jeugdwet en Participatiewet.

Eén coördinerend persoon dient de aanvraag af te stemmen met de cliënt zelf en met andere betrokken partijen en/of andere regelingen. In de modelverordening Wmo is over samenhang en coördinatie niets te vinden, met uitzondering van artikel 10, tweede lid.

Advies 21: Geadviseerd wordt om het resultaat van de ondersteuning in een persoonlijk plan of het verslag van het onderzoek en de aanvraag zelf op te nemen. Hierin kan dan de samenhang met andere leefgebieden worden benoemd. In de beschikking dient in elk geval het resultaat van de maatwerkvoorziening te worden opgenomen (zie artikel 10).

Artikel 8: Criteria voor een maatwerkvoorziening

Advies 22: Bij artikel 8 - lid 1. Omschrijven als: "Het college neemt het gespreksverslag met de eventuele toevoegingen en correcties vanuit de aanvrager, als uitgangspunt voor een maatwerkvoorziening.

Artikel 8. - lid 5. Er wordt hier nog steeds de oude terminologie gebruikt van "goedkoopst adequate voorziening". Inmiddels is dit achterhaald, want de wens van aanvrager, na de filter van informele zorg en voorliggende voorzieningen, is nu leidend.

Advies 23: Verander in artikel 8-lid 5 de term "goedkoopst adequate..." in: "best compenserende..."

Advies 24: Mensen moeten hun beperkingen eerst op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit het sociale netwerk dan wel met gebruikmaking van algemene voorzieningen verminderen of wegnemen. Het is echter niet de bedoeling van de wetgever om de inzet van mantelzorg en sociale netwerk verplicht te stellen, het moet wel in kaart worden gebracht. Dit is niet in de modelverordening opgenomen. Advies: maak hiervan een punt van aandacht voor belangenbehartigers om te monitoren hoe de gemeente hier in de praktijk mee om zal gaan.

Artikel 9: Advisering.

Bij artikel 9 kan men zich in algemene zin afvragen wat de kosten zijn voor het inwinnen van een extern advies (en de meerwaarde daarvan) afgezet tegen kosten van een (bv. simpele enkelvoudige) aanvraag voor HBH. Inleenkosten zijn Wmo-gelden en feitelijk ook politiek te maken keuzen.

Advies 25: Advies; hanteer bij het inwinnen van extern advies een kritische houding betreffende inhoud, kosten en meerwaarde. Wees als College hierin transparant richting de gemeenteraad.

Ook hier is het van groot belang dat onafhankelijke advisering plaats vindt.

Advies 26: Het is belangrijk om in de Verordening vast te leggen dat de advisering onafhankelijk is om te voorkomen dat het aanbod van een welzijns- of zorgaanbieder sturend wordt voor het advies. De cliënt zelf dient altijd betrokken te worden bij het advies.

Artikel 10: Inhoud beschikking.

Advies 27: Voeg aan artikel 10 toe: "Een cliënt heeft altijd de mogelijkheid om tegen de beschikking in bezwaar te gaan, zodra er een besluit van de gemeente ligt over een voorziening. Dit is geregeld in het bestuursrecht."

Artikel 11: Regels voor pgb.

Bij Artikel 11 vermeldt lid 6. een regel die een voorschot neemt op een nieuwe wet die nog moet worden aangenomen en waarvan nog helemaal niet bekend is wanneer die ingaat (voor zorgvuldige invoering van de WLZ is minimaal een half jaar voorbereidingstijd noodzakelijk. De Wmo-verordening gaat al per 1 januari 2015 van kracht gaan. De WLZ wordt pas in september '14 in de Tweede Kamer behandeld en zal op zijn vroegst in april 2015 in kunnen gaan. Wellicht wordt de ingangsdatum van de Wmo mee opgeschoven maar dit voorschot nemen kan juridisch niet. In artikel 2.3.6 van de Wmo worden voorwaarden verbonden aan de verstrekking van een pgb: de cliënt moet zich gemotiveerd op het standpunt stellen dat de maatwerkvoorziening die wordt geleverd niet passend is. Hier zijn overigens wel voorwaarden aan verbonden. De cliënt moet bijvoorbeeld de administratie kunnen doen en de beoogde voorziening of dienstverlening moet kwalitatief goed zijn. Het is goed daarbij aan te sluiten bij de huidige ABWZ-praktijk zoals in de MVT ook wordt gedaan, waarbij de cliënt bepaalt op basis van zijn eigen criteria of de maatwerkvoorziening in zijn situatie passend is.

Er mogen geen tussenpersonen of belangenbehartigers worden betaald uit het pgb voor een maatwerkvoorziening. Vraag: wat is precies een tussenpersoon? Is een organisatie als Surplus dan wel de organisatie binnen loket ELZ die alfa hulpen zoekt voor mensen met een indicatie HBH en de betaling ervan uitbesteed aan een administratiekantoor dan geen tussenpersoon? De definitie van hetgeen hier wordt bedoeld ontbreekt.

Advies 28: Geef een heldere definitie van het begrip tussenpersoon, die bij een maatwerkvoorziening kan worden ingezet.

De wijze waarop de tarieven voor een pgb worden vastgesteld worden in dit artikel vastgelegd. Daarnaast kan in de verordening worden vastgesteld onder welke voorwaarden en welke tarieven personen uit het sociale netwerk kunnen worden betaald. Onder het sociale netwerk kunnen ook mantelzorgers vallen. Daarbij heeft de regering aangegeven dat de beloning van het sociale netwerk in elk geval beperkt moet worden tot die gevallen waarin het de gebruikelijke hulp overstijgt en dit aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is.

Advies 29: Wanneer het door de cliënt gewenste aanbod duurder is dan het aanbod van het college, kan de cliënt het meerdere wel zelf bij betalen. Neem dit in de Verordening op. Wij adviseren voorts het Mezzo-advies op dit artikel integraal over te nemen. (zie: Bijlage 1. - pag. 23.)

Artikel 12: Regels voor bijdrage in de kosten van maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen

In de Wmo-wetstekst staat dat gemeenten kunnen bepalen dat cliënten voor algemene voorzieningen, een bijdrage in de kosten verschuldigd zijn. Alleen voor cliëntondersteuning mag geen bijdrage gevraagd worden. In een dergelijke regeling kunnen gemeenten ook vaststellen dat er een korting wordt gegeven voor bepaalde groepen personen, en dat de bijdrage afhankelijk is van het inkomen en het vermogen van de cliënt en zijn echtgenoot. Voor maatwerkvoorzieningen kunnen gemeenten alleen een eigen bijdrage vragen volgens de landelijke eigen bijdrage regeling via het CAK.

Gemeenten mogen burgers vanwege hun inkomen en vermogen niet uitsluiten. Bij het onderzoek zal de gemeente willen nagaan hoe het met de financiële zelfredzaamheid van de aanvrager is gesteld. De gemeente mag daar alleen op vrijwillige basis een beroep op doen. De gemeente kan wel een eigen bijdrage vragen ter hoogte van de kostprijs. Aangezien de duur van de eigen bijdrage van maximaal 3 jaar is losgelaten, kunnen mensen besluiten om zelf een goedkopere variant aan te schaffen.

Bepalend voor de hoogte en duur van de eigen bijdrage zijn de kostprijs van de maatwerkvoorziening en pgb's, het inkomen en vermogen van de cliënt. In het gesprek zal dit aan de cliënt duidelijk moeten worden gemaakt.

Behalve eigen bijdrage voor maatwerkvoorziening kan de gemeente ook een eigen bijdrage in de kosten voor een algemene voorziening vragen. De hoogte van deze bijdrage mag door de gemeente bepaald worden.

Advies 30: Het is aan te bevelen dat in de Verordening wordt opgenomen dat ook de eigen bijdragen gemeld worden aan het CAK in verband met cumulatie van eigen bijdragen. Dit laatste is een keuze van de gemeente, geen verplichting op grond van de wet.

Opmerking in dit verband: Belangrijk is om de effecten van de verschillende eigen bijdragen op de koopkracht van burgers te beschouwen en ervoor te waken dat het heffen van bijdragen voor algemene voorzieningen burgers ervan weerhoudt er gebruik van te maken.

Artikel 13: Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

Artikel 13 van de toelichting gaat over de beleidsvrijheid van gemeenten op kwaliteitseisen. Kwaliteitseisen die door de gemeente worden gesteld moeten de keuzevrijheid van de inzet van het pgb niet beperken, waardoor de kracht van het (kiezen voor een) pgb verdwijnt. Voorbeeld: aansluiting bij Firevaned voor de leveranciers van scootmobielen als voorwaarde stellen. Dit lidmaatschap levert alleen voordelen op voor leveranciers en niet voor gebruikers/gemeente. Hoe is nu het eigendomsrecht geregeld van een voorziening die middels PGB is aangekocht. Is de voorziening na de afschrijftermijn van de gemeente of van de gebruiker en mag die de voorziening dan niet verkopen? (artikel 2.4.2 van de verordening)

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning. In de Wmo 2015 (artikel 3.1) staat dat aanbieders maatschappelijke ondersteuning van goede kwaliteit moeten leveren. De basisnormen staan hierbij vermeld. De VNG is gestart met een werkgroep om samen met patiënten- en cliëntenorganisaties en aanbieders een basisset kwaliteitsnormen te ontwikkelen voor de meest kwetsbare mensen. Deze basisset is toepasbaar voor inkoop of subsidiering van ondersteuning en voor de toegang tot ondersteuning. Kwaliteitsnormen zijn onderdeel van een kwaliteitssysteem dat het Wmo-beleidsplan ondersteunt. Daarin krijgen normen, toezicht, handhaving en cliëntvervalsingsonderzoek een plaats. Wij vernemen graag de uitkomst van dit onderzoek.

Advies 31: Betrek adviesraden en cliëntenraden actief en tijdig bij de opzet en toewijzing bij het jaarlijks vanaf 2016 verplicht af te nemen onafhankelijk cliëntvervalsingsonderzoek (artikel 2.5.1 van de Wmo 2015). Een basisvragenlijst, afgestemd op de basisset kwaliteitsnormen vormt hiervoor de input en basis om van daaruit dit onderzoek door de inbreng van genoemde adviesraden kwalitatief te versterken. De resultaten worden openbaar gemaakt en aan de gemeenteraad - tezamen met een plan van aanpak - aangeboden. Wij adviseren voorts het Mezzo-advies op dit artikel integraal over te nemen (zie Bijlage 1.- pag.22-23.)

Artikel 14: Meldingsregeling calamiteiten en geweld.

Advies 32: Het college kan bij nadere regeling bepalen welke verdere eisen gelden voor de melding. Het is van belang dat niet alleen aanbieders kunnen melden, maar ook cliënten en hun vertegenwoordigers, mantelzorgers en ondersteuners. In de regeling kan dan worden opgenomen hoe en bij wie zij de melding kunnen doen en op welke wijze cliënten hierover geïnformeerd worden.

Artikel 15 Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering

Artikel 15. - lid 3: wanneer binnen 6 maanden na uitbetaling van PGB nog geen uitgaven zijn gedaan kan de toekenning weer worden ingetrokken. Opmerking: soms duurt het door omstandigheden gewoon langer om bv. een geschikt iemand te vinden voor HBH of voor een voorziening die de cliënt passend vindt. Voor HBH wordt pas aan het eind van een kalenderjaar verantwoording opgevraagd en in die situatie is deze regel onuitvoerbaar.

Advies 33: Als dit artikel specifiek bedoeld is voor de aanschaf van middelen dient dit in dit artikel als zodanig SMART omschreven te staan.

Artikel 16: Jaarlijkse waardering mantelzorgers.

Dit artikel beschrijft op welke manier gemeenten hun jaarlijkse waardering van mantelzorgers kunnen invullen. Deze bepaling in de Wmo komt in plaats van het mantelzorgcompliment, dat jaarlijks in de vorm van een geldbedrag door de rijksoverheid werd uitgekeerd. Het gaat om mantelzorgers van cliënten, woonachtig in de gemeente. Dit houdt in dat de betreffende mantelzorger in een andere gemeente kan wonen. De beslissing over de wijze van vaststelling is gedelegeerd aan het college en wordt nog in een nadere regeling vastgelegd. Naast deze wijze van waardering verwachten wij dat het faciliteren van mantelzorg de serieuze aandacht heeft.

Advies 34: Neem in de nog door het college vast te stellen Regeling "Jaarlijkse waardering mantelzorgers" in ieder geval op, dat mantelzorgers de mogelijkheid moeten hebben om zelf een keuze te maken voor het soort waardering, inclusief de mogelijkheid van een waardering in de vorm van een geldbedrag. Het valt aan te bevelen om in de regeling op te nemen dat mantelzorgers van burgers die niet bij de Wmo bekend zijn ook tot de doelgroep worden gerekend, bijvoorbeeld van WLZ en Jeugdwet. Wij adviseren voorts het Mezzo-advies over dit artikel integraal over te nemen (zie: bijlage 1. pag.22)

Artikel 17: Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen.

Gemeenten kunnen besluiten om mensen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, een tegemoetkoming te verstrekken ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie.

De manier waarop de gemeente invulling geeft aan deze 'kan-bepaling' kan verschillen. Door deze regelingen af te schaffen en een klein deel van het budget over te hevelen naar de gemeenten hebben deze de mogelijkheid om financieel maatwerk te bieden of mensen door middel van bestaande of nieuwe regelingen te ondersteunen.

Advies 35: Communiqueer als gemeente helder en tijdig naar betrokkenen die tot op heden gebruik maken van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en Compensatie Eigen Risico (CER) op welke wijze de gemeente de nieuwe regeling gaat vormgeven; criteria gaat hanteren en uitvoeren.

Artikel 18: Verhouding prijs en kwaliteit levering voorziening door derden.

In de Wmo 2015 wordt aangegeven dat gemeenten in de verordening op moeten nemen op welke wijze zij zorg dragen voor een goede prijs-kwaliteit verhouding. Anders gezegd: zij moeten regels maken die waarborgen dat er een goede verhouding ontstaat tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening. De aandachtspunten in de modelverordening gaan vooral in op de kwaliteit (professionaliteit) van de beroepskrachten (inclusief zelfstandig werkenden) en de arbeidsvoorwaarden van het personeel van aanbieders.

Advies 36: Voeg toe art.18,2 punt c.: "Voor de vaststelling van een goede prijs-kwaliteit verhouding is ook de ervaren kwaliteit door cliënten en afstemming met informele zorgverleners uit het sociale netwerk en de eigen regio van de cliënt van belang."

Advies 37: In de Verordening wordt nu alleen gesproken over aanbieders met personeel. De verordening dient ook de mogelijkheid te geven aan zzp-ers om hun werk te kunnen doen. Het verdient tevens aanbeveling om aan te sluiten bij de afspraken rond basistarieven in de huidige AWBZ, zoals de VNG in de ledenbrief suggereert.

Artikel 19: Klachtenregeling.

In de Wmo 2015 staat dat in ieder geval in de verordening moet worden vastgelegd ten aanzien van welke voorzieningen een regeling van afhandeling van klachten van cliënten vereist is. De aanbieder is dan verplicht een klachtregeling op te stellen. In de MvT van de Wmo 2015 staat bovendien dat cliënten in beginsel moeten kunnen klagen over alles wat hen niet aanstaat in de manier waarop zij zich bejegend voelen. Dit kunnen dus ook klachten richting gemeente zelf zijn over het gedrag van een gemeenteambtenaar, of over het verloop van het gesprek. Er kunnen inhoudelijke en procedurele klachten ontstaan bij de afhandeling van de aanmelding/aanvraag. Deze dienen te worden gericht aan de gemeente. Klachten op uitvoering zouden volgens dit artikel bij de (geselecteerde) aanbieders (ZIN/PGB) terecht moeten komen en worden gemonitord door de gemeente. Vraag: als er geen maatwerkvoorziening wordt geleverd (doordat er gewoon geen aanbod is) door de (door de gemeente geselecteerde) aanbieders? Waar wordt dan een "klacht" neergelegd?

Advies 38: Advies aan de gemeente goede regie te houden op uitvoering van bovengenoemde klachtenregeling. De gemeente is ook verantwoordelijk voor de compensatie van burgers met beperkingen. In een beschikking moet dus worden opgenomen wat de maximale wachttijd is waarbinnen een gemeente nog wel aan de compensatieverplichting voldoet en wanneer niet meer.

Tenslotte:

Advies 39: Artikel 19, derde lid: om zorgvuldig toe te zien op de naleving van klachtregelingen van aanbieders, kan de gemeente ook input vragen van Wmo-raden, lokale belangenbehartigers en cliëntenraden. Zij kunnen de signalen van hun achterban inventariseren en aan de gemeente terugkoppelen. De klachtafhandeling dient laagdrempelig, herkenbaar, toegankelijk, onafhankelijk en transparant te zijn. Wij adviseren daarnaar te handelen.

Advies 40: Het dient duidelijk te zijn waar cliënten terecht kunnen als hun klacht bij een aanbieder niet goed is afgehandeld (bijvoorbeeld een verzoek tot handhaving). Het is aan te bevelen om hiervoor een onafhankelijke partij in het leven te roepen. Dus een andere partij dan de gemeente of de aanbieder zelf. Ook vormen van alternatieve geschillenbeslissing of mediation kunnen hierbij in overweging worden genomen.

Artikel 20: Medezeggenschap bij aanbieders van maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 20 van de toelichting regelt het recht op medezeggenschap van gebruikers van zorg van een bepaalde zorgaanbieder. Hoe verhoudt die medezeggenschap zich tot de advisering (in de Wmo adviesraad) van onze gemeente en de gemeenten die deze aanbieder bediend?

Dit artikel gaat over medezeggenschap van cliënten tegenover aanbieders. Voorheen moesten aanbieders voldoen aan de Wet klachtenrecht cliënten en de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz). Onder de Wmo is het stellen van regels geheel aan gemeenten overgelaten.
:

Advies 41: Het is van belang dat wordt vastgelegd dat er in de medezeggenschap wordt geregeld dat cliënten vroeg in het besluitvormingsproces worden betrokken, dat zij de informatie en ondersteuning krijgen die nodig is om hun medezeggenschap effectief te kunnen uitoefenen. Het is belangrijk om zorgvuldig te bekijken wat de gevolgen van de medezeggenschapsregeling zijn voor kleine aanbieders. Hiervoor zijn wellicht andere vormen van medezeggenschap denkbaar.

Advies 42: Artikel 20, tweede lid: wij adviseren om in de verordening wordt opgenomen dat de gemeente naast periodieke overleggen met aanbieders en het jaarlijks cliëntervaringsonderzoek ook periodieke overleg organiseert met de Wmo-adviesraad, lokale belangenbehartigers en cliëntenraden, om feedback te verkrijgen ten aanzien van de naleving van de medezeggenschapsregelingen.

Artikel 21: Betrekken van ingezetenen bij beleid.

Dit artikel beschrijft op welke manier gemeenten ingezetenen betrekken bij het beleid. Belangrijk om te vermelden is dat er in de nieuwe Wmo-wetstekst is opgenomen dat gemeenten niet alleen ingezetenen, maar in ieder geval cliënten en hun vertegenwoordigers dienen te betrekken bij de uitvoering van deze wet (artikel 2.1.3, lid 3)..

Advies 43: De verordening dient op dit punt een zo volledig mogelijk beeld van de Wmo-wetstekst te geven. Hiertoe dient in artikel 21, lid 2 vóór het woord advies opgenomen te worden: 'gevraagd en ongevraagd'. De gemeente dient in het verband van dit artikel tevens te wijzen op artikel 4, lid 3 van het VN-verdrag.

Advies 44: Het is aan te bevelen om in de Verordening op te nemen dat het beleid en verordening worden aangepast wanneer de evaluatie met ingezetenen, cliënten en hun vertegenwoordigers daartoe aanleiding geeft.

Artikel 22: Evaluatie.

Dit artikel beschrijft de evaluatie van de verordening in de praktijk.

Deze bepaling is als facultatief aangemerkt omdat de Wmo 2015 hiertoe niet verplicht.

Door dit artikel niet op te nemen legt het college van Etten-Leur geen verantwoording naar de gemeenteraad af. Wij hebben hiertegen uitop basis van medezeggenschap en inspraak bezwaar.

Advies 45: Het is aan de raad om te bepalen of zij een evaluatie van de werking van de Verordening in de praktijk wenst. Wij adviseren dit wel te doen en dit in een apart artikel in de Verordening vast te leggen. Deze evaluatie is niet hetzelfde als de evaluatie die op centraal niveau plaats zal vinden, maar kan wel de daarin verzamelde gegevens benutten.

De raad geeft zo vorm aan het proces van horizontale verantwoording: verantwoording van het college naar de raad. In het kader van de horizontale verantwoording is het belangrijk dat het beleid periodiek (bijvoorbeeld eens in de vier jaar) en daarnaast op basis van noodzaak of dringende behoefte wordt geëvalueerd. Bij de evaluatie dienen Wmo-raden, adviesraden; lokale belangenbehartigers en cliëntenraden een rol te spelen: zij kunnen feedback geven op basis van signalen van hun achterban.

10. Toelichting algemeen.

In de Toelichting Algemeen - pag. 7 staat dat het college bevoegdheden mag mandateren aan (ondergeschikt en niet ondergeschikt zijnde) medewerkers (bv. van loket ELZ) of zorgaanbieders en deskundigen. Deskundigheid van deze medewerkers is een belangrijke voorwaarde.

Advies 46. Wees als college kritisch op de deskundigheid van betrokken medewerkers bij mandatering. Vergroot waarborgen daartoe o.a. door het geven van een heldere, eenduidige instructie.

Er wordt in de toelichting verwezen naar de wetstekst Wmo en de begrippen in die wetstekst.

Toelichting: begrippen die bindend zijn volgens artikel 1.1.1. zoals beschermd wonen worden verder in de verordening en in de toelichting niet benoemd, maar vormen wel de kaders voor de uitvoering van een (samenhangend)beleid. Deze begrippen zijn ook bindend en leidend voor partners (zorgaanbieders en wooncorporaties) in beleidsnotities. De gemeente heeft op basis van art. 1.2.1. ook zorg voor de participatie van inwoners van de gemeente in opvang of begeleid wonen. (dus niet primair voor beschut of verzorgd wonen)

Voorbeelden om op te nemen:

Definitie van beschermd wonen: wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving;

Definitie van opvang: onderdak en begeleiding voor personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Advies 47: Voeg aan de Verordening en de toelichting enkele bindende definities (zoals Beschermd wonen en Opvang) toe.

1.2.2.. Definitie van mantelzorg zouden wij verder willen definiëren.

Nu in de wet: *hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep.* In de bovenstaande definitie wordt geen uren criterium genoemd bij mantelzorg. Mezzo gaat uit van bovengebruikelijke zorg van minimaal 8 uur per week.

De bestaande basisfuncties mantelzorg worden herijkt en op korte termijn aangereikt aan gemeenten om op te nemen in het beleidsplan en ook de facilitering van de informele zorg wordt een plaats gegeven in de verordening. Het gaat dan alleen om mantelzorgers die zorgen voor zorgvragende inwoners uit Etten-Leur, die niet alleen op basis van de Wmo zorgvrager zijn. (zie toelichting artikel 16)

Advies 48: Wij wachten deze aanvullingen af en vragen ons daarover nader te informeren.

Waar in de wet gesproken wordt over één plan heeft de gemeente Etten-Leur deelplannen voor de Participatiewet, de transitie AWBZ en de Jeugdwet, al wordt wel integraliteit beoogd (zie: Beleidsplan Sociaal Domein - pag.11.) Deels komt dit voort uit de intergemeentelijke samenwerking met wisselende samenstelling.

Advies 49: Bewaak in de uitvoering van genoemde deelplannen de onderlinge raakvlakken zodat er geen blinde vlekken of onbediende (kleine) doelgroepen zoals specifiek wordt bedoeld in 2.1.2.4.C. van de wet ontstaan.

Wij wijzen nog op een wezenlijk verschil in de oude wet Wmo en de nieuwe wet wat betreft woningaanpassingen ten behoeve van minderjarigen met een beperking. Eerder werd geen beroep gedaan op de onderhoudsplicht van ouders (omdat men destijds vond dat die kosten de financiële zorgplicht van ouders overstegen) maar in de nieuwe wet *kan* het college beslissen dat ook ouders een aandeel moeten leveren, afhankelijk van hun vermogen en het gezamenlijk inkomen. (artikel 2.1.5.) Behalve wanneer ouders de ouderlijke macht zijn ontzegd wordt geen aandeel gevraagd.

Advies 50: Ontwikkel een visie waarin de gemeente Etten-Leur duidelijkheid geeft inzake de onderhoudsplicht van ouders ten behoeve van woningaanpassingen voor minderjarigen met een beperking. Aanvullende vraag: In het kader van de financiële compensatie van mensen met een beperking (2.1.7.) die aannemelijke meerkosten hebben, geldt een gemeentelijk (financiële) compensatieplicht. Is deze ook voor de doelgroep (ouders van kinderen met een beperking) van toepassing ?

Art. 2.2.4.2 wijst op het belangrijkste aspect van cliëntondersteuning: leidend is de vraag van de cliënt. (niet van de mantelzorger, niet van de onafhankelijke ondersteuner Joop of Ria en ook niet van de zorgaanbieder, de (on-)mogelijkheden van de gemeente of van het sociale wijkteam)

Bij artikel 2.3.5.6. is voornoemd artikel ook relevant voor de beoordeling van de wetstekst:

“Het college kan een maatwerkvoorziening weigeren indien de cliënt aanspraak heeft op verblijf en daarmee samenhangende zorg in een instelling op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, dan wel er redenen zijn om aan te nemen dat de cliënt daarop aanspraak kan doen gelden en weigert mee te werken aan het verkrijgen van een besluit dienaangaande.”

Het lijkt erop dat er een schot kan worden opgetrokken tussen (mogelijk) WLZ -gerechtigden en als er sprake is van WLZ vanuit de Wmo geen compensatieverplichting is. In 2015 is er overgangsrecht en de gemeente heeft individueel een onderzoeksverplichting, ook al staat er in de toelichting bij 2.3.2 “wanneer een zorgvraag op grond van een andere wet kan worden beantwoord, iemand direct en gericht kan worden doorgewezen”. Dit kan nooit categoriaal en moet altijd worden onderzocht. (Wat als bijvoorbeeld een WLZ-gerechtigde op een wachtlijst staat en er is (nog) geen passend aanbod ?)

Advies 51: Wij adviseren om in bovenstaande gevallen steeds te onderzoeken of er conform de wettelijke bepalingen juist wordt gehandeld richting de cliënt.

11. Slotopmerking.

De neiging is groot voor de gemeente om een verordening, dus ook deze, primair als toetsinstrument te gaan gebruiken en de bepalingen erin leidend te doen zijn bij de uitvoering van het beleid.

*Advies 52: Wij pleiten ervoor om de **kwetsbare burger centraal** te stellen in zijn streven de eigen redzaamheid te helpen vergroten. De bepalingen in de verordening zijn dan niet meer in eerste instantie leidend maar **ondersteunend; niet de regel staat centraal maar de intentie die eruit spreekt.***

De kern van de Kanteling is te acteren met minder regels; minder bureaucratie en minder overhead. Wij adviseren de gemeenteraad en het college vanuit deze gedachte te handelen in relatie tot uitvoering en toepassing van de artikelen van de Verordening Wmo 2015.

Advies Concept Verordening Wmo 2015 (advies 2014-06),
aldus vastgesteld door het AB van de Wmo-adviesraad Etten-Leur,
Etten-Leur; 21 augustus 2014

w.g.

Elma Groen, voorzitter

Jan Hupkes, secretaris

21 augustus 2014

Bijlage bij advies Concept Verordening Wmo 2015 (advies 2014-06)

- **01. Advies Mezzo inzake Verordening Wmo - p.18.**

Bijlage 1.

Mezzo Advies – voor gemeenten Verordening Wmo 2015

Auteur: Karin Verbeek ; Bunnik, mei 2014 Mezzo, Postbus 179, 3980 CD Bunnik.

Inhoudsopgave

1. INLEIDING

2. DE REIKWIJDTE VAN MANTELZORG

2.1. Mantelzorg is altijd vrijwillig

2.2. Mantelzorg en bovengebruikelijke zorg

3. WAARDERING VAN MANTELZORG, ARTIKEL 16

4. SAMENSPEL FORMELE EN INFORMELE ZORG, ARTIKEL 13

5. PGB, ARTIKEL 11

1. Inleiding

In dit advies geeft Mezzo overwegingen en concrete tips voor het opstellen van de lokale *Verordening Wmo 2015*.

Mezzo voegt over de volgende onderwerpen graag haar expertise toe aan het bijgaande Advies 2014-06 van de Wmo-adviesraad Etten-Leur:

- De reikwijdte van mantelzorg
- Waardering van mantelzorgers
- Samenspel formele en informele zorg
- Regels voor PGB

2. De reikwijdte van mantelzorg

Mezzo vindt het belangrijk om, ongeacht welke keuzes in de verordening ook gemaakt worden, te handelen *in de geest van de nieuwe Wmo 2015*. Oogmerk van de Wmo is immers dat zorg aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van mensen. Dat betekent dat gemeenteraden en Colleges de grote verantwoordelijkheid hebben steeds te blijven volgen wat de inwoner kan en nodig heeft, of de kwaliteit van ondersteuning gewaarborgd blijft, of de zorg nog passend is. Gemeenten hebben daarnaast de taak bij te dragen aan betere financiële houdbaarheid van de langdurige zorg. Maar dit mag nooit de eerste leidraad zijn voor het vormgeven en uitvoeren van beleid voor haar inwoners. Wanneer wordt geïnvesteerd in de informele zorg, volgt op de langere termijn een kostenbesparing. Dát is de volgorde.

Dat betekent dat gemeenteraden en colleges scherp in de gaten moeten houden of inderdaad *redelijkerwijs* wordt beoordeeld welke rol het sociale netwerk kan spelen bij de ondersteuning van een zorgvrager. Mezzo pleit ervoor dat de mantelzorger op eigen wijze kan zorgen. Vrijwillig, en waar nodig op maat ondersteund.

2.1. Mantelzorg is altijd vrijwillig

In haar Ledenbrief WMO 2015 geeft de VNG aan:

‘Van verplichte mantelzorg of nauw omschreven uitsluitingsgronden voor toekenning van een maatwerkvoorziening wil het kabinet niets weten. De VNG heeft steeds vraagtekens gezet bij de vrijblijvendheid van sturingsprincipes van de nieuwe Wmo, maar de praktijk zal moeten uitwijzen of dit terecht is’ (...)

‘In de Wmo 2015 blijft mantelzorg in principe vrijwillig. Wel krijgen gemeenten vanuit de Wmo 2015 de opdracht om eerst na te gaan of het probleem van de cliënt met inzet van eigen netwerk kan worden opgelost.’

Mezzo Advies

Naar aanleiding van deze passages wijst Mezzo nog eens met klem op het intrinsiek niet-verplichte karakter van mantelzorg. Mantelzorg is niet in principe vrijwillig, mantelzorg is altijd vrijwillig. Mantelzorgen is het meer dan gebruikelijk, intensief, zorgen voor een naaste, vanwege de persoonlijke band met diegene. Mensen willen vaak graag zelf voor hun naaste zorgen, maar dat wil zeker niet zeggen dat professionele zorg door mantelzorg kan worden vervangen.

3. Waardering van mantelzorg, artikel 16

In artikel 16 van de modelverordening doet de VNG een voorstel voor de waardering van mantelzorgers. De suggesties die genoemd worden in zowel het artikel als in de Toelichting, doen gezinszins recht aan de wettelijke verantwoordelijkheid die gemeenten krijgen. Noch aan het budget wat hiermee gemoeid is.

Mezzo Advies

Mezzo pleit voor de volgende invulling van waardering:

Er- en herkennen. Laat zien dat er oog is voor de inzet van mantelzorgers, dat dit wordt erkend en gewaardeerd. De inzet van mantelzorgers verdient steun en waardering van de overheid. Zij maken de beoogde participatiesamenleving tot werkelijkheid. Uit onderzoek van Mezzo (Nationaal Mantelzorgpanel, 2013) blijkt dat mantelzorgers deze waardering belangrijk vinden. Ruim 60% van de panelleden geeft aan dat het mantelzorgcompliment een waardering is voor de mantelzorgtaken die zij uitvoeren. Ook vindt 53% het een erkenning van het feit dat ze mantelzorgers zijn. Ruim 92% van de panelleden geeft aan het belangrijk te vinden dat de overheid mantelzorgers blijft waarderen. Gemiddeld maken mantelzorgers per jaar € 1.100,- aan extra kosten. Denk bijvoorbeeld aan reis- en telefoonkosten. Zeker nu de rijksoverheid burgers met klem vraagt om meer voor elkaar te zorgen, moeten financiële drempels zoveel mogelijk worden weggehaald. Uit het eerder genoemde onderzoek blijkt dat mantelzorgers zich het meest (50%) gewaardeerd zouden voelen door een vast geldbedrag.

Preventie overbelasting. Individueel gerichte waardering draagt bij aan het in beeld brengen en bereiken van mantelzorgers die zichzelf als zodanig nog niet herkennen. Zet in op individuele waardering en daarbij het in beeld krijgen van Mantelzorgers om tijdig de steun te geven die nodig is. Innovatiefonds informele zorg. Reserveer budget voor de bevordering en realisatie van innovatieve activiteiten. Die bijdragen aan het bereiken en ondersteunen van mantelzorgers, om hun positie en draaglast te versterken. Voor burgerinitiatieven en innovatieve samenwerkingsprogramma's van bedrijven, zorg- en welzijnsorganisaties, etc. Het gaat om innovatie, niet om de reguliere activiteiten die gemeenten nu al uitvoeren in het kader van de Wmo, waaronder de basisfuncties Mantelzorg.

4. Samenspel formele en informele zorg, artikel 13

Met betrekking tot de uitvoering van de maatschappelijke ondersteuning kan het College bevoegdheden delegeren aan (zorg)aanbieders. Bijvoorbeeld wanneer zorgaanbieders in wijkteams gemandateerd zijn om het keukentafelgesprek te voeren, laagdrempelige voorzieningen toe te kennen of directe ondersteuning te bieden.

In artikel 13 worden de kwaliteitseisen voor maatschappelijke ondersteuning vastgelegd. Mezzo dringt erop aan dat in deze kwaliteitseisen wordt vastgelegd dat zorgprofessionals aansluiten bij de informele zorg. De formele zorg moet aansluiten bij de wijze waarop de zorgvrager en mantelzorgers het thuis geregeld hebben. Als het eigen netwerk van mensen als eerste aan de beurt is om de zorg op te pakken, moet dit ook leidend zijn in de afstemming met de formele zorg. Het samenspel moet zich richten op de behoeften van de zorgvrager en mantelzorgers.

Naast de zorgvrager en de mantelzorgers hebben vrijwilligers een eigen plek, ook als het gaat om de samenwerking informele en formele zorg. Vrijwilligers en professionals moeten elkaar aanvullen.

In onderstaand kader is verwoord hoe de gemeente de afstemming tussen formele en informele zorg kan vastleggen in de verordening. De wijziging tenopzichte van de modelverordening van de VNG is onderstreept.

Mezzo Advies

Artikel 13. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

1. Aanbieders zorgen voor een goede kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen, door:

a. het afstemmen van voorzieningen op de persoonlijke situatie van de cliënt en het aansluiten bij de informele zorg;

b. het afstemmen van voorzieningen op andere vormen van zorg, waaronder informele zorg;

c. erop toe te zien dat beroepskrachten tijdens hun werkzaamheden in het kader van het leveren van voorzieningen handelen in overeenstemming met de professionele standaard;

(...)

5. PGB, artikel 11

Gemeenten zijn niet verplicht, maar hebben de mogelijkheid om een persoonsgebonden budget (pgb) toe te kennen, ook aan mensen uit het sociale netwerk. De voorwaarde voor beloning van het sociale netwerk, wordt in de concept Modelverordening beschreven als: 'dient (...) beperkt te blijven tot die gevallen waarin het de gebruikelijke hulp overstijgt en dit aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is.' Het is belangrijk dat de gemeente niet van zorgvragers en zorggevers verwacht dat zij de te geven informele zorg kunnen objectiveren of kapitaliseren. De realiteit is dat mensen vaak een zoektocht naar passende zorg in natura achter de rug hebben en dan pas om een PGB verzoeken. Vraag naar deze zoektocht om te kunnen beoordelen of iemand uit het sociale netwerk de zorg inderdaad meer passende zorg kan leveren. Daarbij natuurlijk rekening houdend met de kosten, als reële eis. Mezzo vindt daarnaast dat wanneer een mantelzorger taken uit een PGB betaald krijgt, niet uit het oog verloren moet worden dat deze in de meeste gevallen óók nog bovengebruikelijke zorg levert. Iemand die betaalde niet-professionele hulp levert aan een naaste is meestal tegelijkertijd nog mantelzorger. Kortom: het is belangrijk dat de gemeente kijkt naar de werkelijke relatie die bestaat tussen twee mensen en niet naar hoe die relatie volgens regelingen gedefinieerd wordt.

Mezzo Advies

Mezzo adviseert de voorwaarde voor het toekennen van een pgb aan iemand uit het sociale netwerk als volgt te omschrijven. De wijziging ten opzichte van de tekst van de VNG is onderstreept: '(...) De beloning van het sociale netwerk dient in dit geval beperkt te blijven tot die gevallen waarin het de gebruikelijke hulp overstijgt en dit redelijkerwijs aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is. (...)'